

نورلۇق يۈزدى

نۇركاۋچاقلىرىنىڭ ناسىر افشارى بابىمۇمۇر

جلد : ۱ — ۲۱

نېسان ۱۹۲۸
اۋن يىدىجى سەنە

صاى : ۴ — ۱۹۸

۱۹۲۸ قورولتاينده تعديلاً قبول ايديلن

تورك اوجاقلرى ياساسى

اساسلار

ماده ۱ — ۱۲ مارت ۱۳۲۸ [۲۵ مارت ۱۹۱۲] تاريخنده استانبولده تورك اوجاغى
آدلى بر جمعيت قورولمشدر .

بو اوجاقله صوكرا آچيلان تورك اوجاقلرينك مرخصلى ۲۳ نيسان ۱۳۴۰ [۱۹۲۴] ده
آنقرده ايلك قورولتاي عقد ايدهرك تورك اوجاقلرى ياساسنى تئيت ايتمشلردر .

ماده ۲ — تورك اوجاغنك مقصدى مى شعورك قوتلنمىسى ، مدنى و صحى تكامل و مى
اقتصادك انكشافيدر .

تورك اوجاقلرينك فعلاً اشتغال ساحهسى توركيه جمهوريتى حدودلرى داخلنه منحصردر .
ماده ۳ — جمهوريت ، مليت ، معاصر مدنيت و خلقجىلق مفكورهلرينى تعقيب ايدهن
تورك اوجاغى بو مفكورهلرى تحقق ايتديرمكه اولان جمهوريت خلق فرقهسىله دولت سياستنده
براردر . تورك اوجاغى بو مفكورهلرى نشر و تلقين ايچين علم ، حرث و اجتماعيات ساحهسنده
مجادله و مجاهده ايدر .

هيچ بر اوجاقل اوجاغى شخصى و سياسى احتراضنه آلت و ساحه اتخاذا ايدهرمز .
ماده ۴ — تورك اوجاقلرى مركزى و هر تورك اوجاغى بر شخص حكيدر . بو اعتبارله
تصرف حقوقنى حائزدر .

ماده ۵ — اوجاقلردن برى فسخ ايدىلوب ويا انفساح ايدوبده باشقه بر اوجاق آچيلمادينى
تقديرده او اوجاغه عائد ماللرك تصرفى مركزز هيئته انتقال ايدر .

ماده ۶ — عمومى منفعتلره خادم خير جمعيتلردن اولدينى مى اراده ايله قبول و تصديق
اولونان تورك اوجاقلرينك واردات منبعلىرى شونلردر :

۱ — اوجاق اعضايلرينك تعهدلىرى ،

۲ — نقدى و عيى يارديملىرى ،

۳ — هر نوع مسامره حاصلاتى ،

۴ — اموال ، عقار ، اراضى و مؤسسهر وارداتى و اقتصادى تشبىلر منافع و حاصلاتى ،

۵ — قانوناً جائز پياقولر و سائر حاصلاتى .

ماده ۷ — نسلاً تورك اولان ويا حرث دولاييسىله تماماً تورك دويغوسى و تورك ديلهكى

بىلەن ۋ ماضىرىلە توركلەك باغلى اولدقلىرىنى اثبات ايتىش بولونان ھىر قادين واركل تورك اوجاغە - اعضا اولايلىر .

مادە ۸ — اوجاغە قبول ايدىلەكك توركلرك شو وصفلى حائز اولمالرى شرطدر :

- ۱ — اون سكز ياشنى بىتىرمش اولق ،
 - ۲ — فنا شەرئە طائىنامش اولق ،
 - ۳ — اوجاغك مىلى و انسانى عمدەلرینە مخالف فكر و قناعتدە اولماق ،
 - ۴ — حىتى قىران بر صوچ ایلە محكوم ويا مدنى و سياسى حقلىرىدن محروم بولونماق ،
 - ۵ — معين بر مسلك و معيشته صاحب اولق ،
 - ۶ — اوقور يازار اولق (بوقيد بعضى منطقه لردە مركز هئىتى قرارىلە قالدیرىلايلىر .)
 - ۷ — يازىلاجنى اوجاغك بولوندىنى قضا حدودى ايچندە ساكن اولق .
- مادە ۹ — تورك اوجاغى بر در . اوجاقلى بوتون اوجاقلرك اعضاسيدر . آنجاق ھىر اوجاقلى ياسا موجىنچە حائز اولدىنى حق و صلاحىلردن مقيد بولوندىنى اوجاق داخلندە استفادە ايدەيلىر .
- مادە ۱۰ — ايلك تورك اوجاغكك آچىلدىنى كون اولان ۱۲ مارت ۱۳۲۸ [۲۵ مارت ۱۹۱۲] تاريخكك ھىرىل دونومى اوجاقليرك بايرام كونيدر .

اعضالى شرطلىرى

مادە ۱۱ — تورك اوجاغە كىرمك اىستىن ، اوجاق رياستە نھىرأ مراجعەلە ھويئى ، او وائش آدرەسلرىنى تصريح ايدەرك سكزىنجى مادەدەكى شرطلىرى حائز ونامزدلكە طالب اولدىنى بىلدىرىر .

رئىس ويا توكل ايدەجكى اداره هئىتى اعضاسى طالبى دعوت وكندىسىلە تماس ايتدككن صوكرأ ، اداره هئىتى قرارىلە ، طالبك ھويئتك ، تعلیماتنامەدە يازىلى تھقەلردن ، تدقیق ايكى اوجاقلى ھىر حوالە ايدىلىر . تدقیق مأمور اولان اوجاقليرك نہایت ايكى آى طرفندە جواب وىرمەلى لازمدر . عكسى حالدە تدقیق ايشى باشقە ايكى اوجاقلى ھىر حوالە ايدىلىر . اكر طالب او كجە باشقە ىردە اقامت ايتمشە ھويئتك تدقیق ، عىنى قىدلرلە ، اورا اوجاغە حوالە ايدىلەيلىر .

ايلك تدقیق نتيجهسى طالبك عليھە چىقمادىنى تقدیردە لك آز ايكى سنەلك ، بولونمادىنى حالدە نسبتأ قىدملى ، ايكى اوجاقلى طرفندن نامزد اولارق تكليف و تقدیم اولونور . تكليف كاغدىنە طالبك ھويئى كوسترن معلومات يازىلەر . ممكن اولان ىرلردە فوطوغرافى ياپىشدىرىلىر . و بواكند كندىسى و تكليف ايدەنلر طرفندن امضا ايدىلىر .

اداره هئىتى اعضالى نامزد تكليف ايدەنر .

تكليف كاغدى برآى مدتە اوجاغە تعلیق اولونور . بومدت طرفندە طالبك سكزىنجى مادەدەكى شرطلىرى حائز اولمادىنى بىلەن ھىر اوجاقلى بونى اداره هئىتە بىلدىرمك حقە مالكدەر .

بومدت بیتنجه طالبک نامزدلکی اداره هیئتنده مذاکره ایدیلهرک اکثریتله قبول ویا ردینه قرار ویریلیر .

طالبک نامزدلکه قبوله قرار ویریلیرسه ، بوقرار نهایت برهفته ظرفنده کندیسنه بیلدیریلکله برابر ، اعضالغه قبولی عمومی رایه وضع ایدیلیر .

هراوجاقلی رای ویرمک حقنی حائزدر . اداره هیئتلی اوجاقلیرک نامزدلر حقنده رایلیخی قوللانارینی نشویق ایتمک وقولایلاشدیرمق ایچین آیلق اجتماعلر ترتیب واعضالغه قبولی عمومی رایه قونولان نامزدلرک آدلرینی وهویتلرینی بوتون اوجاقلیره مکتوبله تعمیم ایدر .

هراوجاقلی رایینی ویردیکی زمان اونامزده عائد تکلیف کاغدینه ویا بومقصده تخصیص ایدیلن دفترک معین صحیفهسنه اوجاقلی صایسینی یازمایه وامضاسینی قویمایه مجبوردر .

هرنامزک رای بوصولا ویا یووارلاقلری ایچین برکیلیدی ومهرلی صانديق تخصیص وبرای رای طوبلامایه دوام ایدیلیر .

رایلر کیزلی اولارق ویریلیر . هر نامزد حقنده مقید اعضانک بشده برینک رای ویرمش بولونماسی لازمدر . آنجق اشتراك ایدنلر یکریمی بردن آشاغی اولاماز . مقید اعضانک بشده بری قرق بشی کچسده قرق بش اعضانک رای ویرمش اولماسی کافیدر .

بر آی صوکننده رایلر بو مقداری بولمامشسه ، برهفته دها تمديد ایدیلیر . بومدتده بیتنجه صانديق ، ایکسی اداره هیئتندن اولق اوزره ، دوت اوجاقلینک حضوريله آچیلیر . رایلر تصنیف اولونور . نامزدلری تکلیف ایدن ایکی اوجاقلی بو آچیلما وتصنیفده حاضر بولونامازلر .

صانديقه کی رای بوصولا ویا یووارلاقلری مقداريله تکلیف کاغد ویا دفترینه قونولان امضالرك عددی مساوی چیقمازسه بورای طوبلاما حکمسزدر . بو حالد تکرار رای طوبلامایه باشلانیر . نامزد ، اعضا اولابیلیمک ایچین صانديقدن چیقان رایلرك آ ز اوچده ایکسی لهنه اولق شرطدر . عکسی حالده اعضالغه قبول ایدلر .

ویریلن رایلرك آ ز دورته بری لهنه اولانلره اداره هیئت طرفندن نامزدلککریزک ردی صریح بر سیبله تعلیل ایدیلرینلر بر سنه صکرا تکرار تکلیف اولونابیلیر .

بو صورتله نتیجه شو دوت شکلده اوجاغه تعلیق واعلان وبرنجی شکل تحقیق ایتدیکی حالده نامزده مکتوبله تیلیغ اولونور :

١ - نامزد ، اعضالغه قبول اولونمشدر .

٢ - انتخاب حکمسزدر .

٣ - نامزدک اعضالغه قبولی تأخیر ایدلشددر .

٤ - نامزد ، اعضالغه قبول اولونمامشدر .

نامزدلر ، اداره هیئتک مساعده سیله اوجاغه دوام ایدمبیلرلر . آنجق یاسامو جنبه اعضالرك حائز اولدقلری حق وصلاحتلری قازانامازلر .

بر اوجاغه بر دها تکلیفی امکانی قالمیان ذاتک آدی وهویتی، اوجاقلره تعمیم ایدلک اوزره مرکز هیئته بیلدیریلیر.

ماده ۱۲ — تورک اولمادقلری حالده تورکلیکه هر هانکی صورتله بویوک خدمتی کچمش اولانلره، مرکز هیئتک تکلیفی اوزرینه، قورولتای قراريله فخری اعضا عنوانی ویريله بیلیر.

ماده ۱۳ — هر فخری اعضا اوجاقلیره مخصوص راسمه لره ورایی استشاری ماهیتده اولمق اوزره علم و صنعت هیئی مذاکره لینه اشتراک ایده بیلیر.

ماده ۱۴ — هر نامرد، اعضاله قبول اولوندینی زمان، بر دفعهیه مخصوص اولمق اوزره اک آز دوت لیرا قید اجرتی و بیلده اک آز دوت لیرا ویرمکه مکلفدر. طلبه ايله مالی وضعیتک مساعده سرلکنه اداره هیئتلرنجه قناعت حاصل اولانلرایچین بومقدارلر یاریه قادار ایندی ريله بیلیر. اداره هیئتلری، سنهک تعهدلری دوت تقسیطه باغلا یایلیرلر.

تقسیطنی زماننده اوده مهین اعضایه، اداره هیئی طرفندن براخبارنامه کونده ریلیر؛ اخبارنامه تک تبلیغی تاریخندن اعتباراً اوج آی ایچنده تقسیطنی اوده مهین اعضا استعفا ایتش صایلیر.

ماده ۱۵ — تقسیطنی اوده مهیه رک استعفا ایتش صاییلان اوجاقلی بیریکمش بورجلرنی تماماً ویرمکه طالب اولدینی تقدیرده کندیسندن یکیدن قید اجرتیه بورجلری آلنیر و قیدی تجدید اولونور.

ماده ۱۶ — بر اوجاقدن باشقه اوجاغه قیدینی نقل ایتدیرمن اعضانک نقل کیفیتنی، یکی قید اولوندینی اوجاق اداره هیئی اوجکه منسوب اولدینی اوجاغه بیلدیریر.

بر اوجاقدن قیدی ترقین اولونان اعضانک آدی وهویتی، مرکز هیئی طرفندن، بوتون اوجاقلره تعمیم اولونور. هیچ بر اوجاق بونلری یکیدن قید ایده مز.

ماده ۱۷ — هر اوجاقلی بریردن باشقه بره اقامت مقصدیه کیتدیکی زمان، یاسانک تأمین ایتدیکی حق و صلاحیتلردن استفاده ایده بیلیمک ایچون، اورایه واردیفندن اعتباراً نهایت برسنه ظرفنده، اوجاغه مراجعت ایده رک، قیدینی یاپدیرمایه مجبوردر. یاپدیرمایان مستغنی عد اولونور.

ماده ۱۸ — سیاحت ویا وظیفه دولایسیله بریرده بولونان اوجاقلی، تقسیط زمانی کلنجه، تعهدینی بولوندینی رک اوجاغه ویرمهیه مجبوردر. اورادن آله جنی مقبوض مقید بولوندینی اوجاغک مقبوضی عد اولونور.

یکی اوجاق آچق شرطلری

ماده ۱۹ — بریرده اوجاق آچق ایستهین یدی ذات، متشبت بر هیئت حالنده طویلاناتق، اوراده اوجاغک فائده لی بر صورتده یاشایا بیلیمه سی ایچون لازم اولان بوتون سبب و شرطلرک موجود اولدینی بیلدیر برسه، مرکز هیئی، بوتکلیفی نظر اعتباره آلاق، لزومنده اورایه بر مفتش کونده رمک ویا خود اک یاقین اوجاغی توظیف ایتک صورتیه تدقیقه بولونور.

کرك اوراده اوجاق آچق لزومی، کرك اساساً اوجاقلی اولمایوبده متشبت هیئی تشکیل

ایدهن ذاتلر حقنده ، یاپیله جق تدقیقلر نتیجه سنده ، حاصل اولاجق قناعت بولزومك و بو متشبت هیئتك لهنده اولورسه ، مركز هیئتی ، بردفعیه مخصوص اولقی اوزره ، آیریجه اوندن اون بشه قادار ذاتی اعضا نامزدی انتخاب ایتمك ایچین متشبت هیئته صلاحیت ویریر .
آدلری و هویتلری مركز هیئته بیلدیریله جك اولان بو نامزدلر حقنده عینی صورتله آیریجه تدقیقلر یاپیلقدن صوکر ا اعضاقلری مركز هیئتیجه قبول و تصدیق اولونور . صوکر بو اعضاقلر طرفندن اداره هیئتی سه چیلیر و اوجاق ، یاسایه کوره ، تشکیل ایدیلش اولور .

تشکیلات

ماده ۲۰ — تورک اوجاغنك «محلی» و «مركزی» ایکی تورلو تشکیلاتی واردر .

محلی تشکیلات

ماده ۲۱ — محلی تشکیلات اوج قسمدر :

۱ — درنك ،

۲ — اداره هیئتی ،

۳ — مراقبه هیئتی ،

درنك

ماده ۲۲ — درنكلر ایکی ییلده بر شبات آینك ایکنجی جمعه سنده طوبلانیر .

ماده ۲۳ — درنكك وظیفه لری صیراسیله شونلردر :

۱ — اجتماعه مخصوص رئیس و کاتبلری سه چك ، (رئیس و کاتبلرک صوك اداره هیئتی اعضاغلنده بولونمش اولمالری شرطدر .)

۲ — تدقیق انجمنلری انتخاب ایتمك ،

۳ — اداره و مراقبه هیئتلرینك راپورلرینی مذا کره ایله قرار ویرمك ،

۴ — اداره هیئتك و اعضاقلرک تکلیفلرینی مذا کره ایتمك ،

۵ — یکی دوره بودجه لرینی مذا کره و تصدیق ایتمك ،

۶ — یکی اداره و مراقبه هیئتلرینی ویده کلرینی سه چمك ،

۷ — قورولتایه کیده جك مرخصی سه چك ، (درنك بو صلاحیتی اداره هیئته ویره بیلیر .)

۳ ، ۴ ، ۵ صایلی فقره لرده کی ماده لرك مذا کره سی ، درنكك دوام ایتدیکی مدته منحصر

اولقی اوزره ، تشکیل ایدیله جك انجمنلرك راپورلری اوزره رنده جریان ایدر .

ماده ۲۴ — تقسطلرینی تماماً اوده مه یهن اوجاقلی درنكه اشتراك ایده مز و قورولتای مرخصلغه

انتخاب اولوناماز . قورولتایه سه چیله جك مرخصك الك آاز برسنه لك اوجاقلی اولماسی ده شرطدر .

ماده ۲۵ — درنك ، اعضاقلرک الك آازونده اوچی حاضر بولونمق شرطیله آچیلاییلیر . قرارلر

موجودك مطلق اکثریتیه ویریلیر .

ماده ۲۶ — ایلک طوبلانیشدہ بوسایی تأمین ایدیلہمہ دیکی تقدیرده درنک برهفته سوکرایہ بیراقیلیر. ایکنجی طوبلانیشدہ اعضالرك صایسنه باقیامایارق مذا کره لره باشلانیر .

اداره هیئت

ماده ۲۷ — اداره هیئت درنکده اُکچوق رأیله وایکی ییل ایچین انتخاب ایدیلہنیدی اعضادن ترکیب ایدهر. انتخابده مساوی رأی آلانلر اولورسه قرعه یه مراجعت ایدیلیر .
برنجی وایکنجی درجده خیسیم ویا اقربا عینی اداره هیئته انتخاب اولونماز .
اداره هیئت اعضالرينك اوقور یازار اولماسی شرطدر .

ماده ۲۸ — اداره هیئت اوجاغی تمثیل واداره ایدهر . بو هیئت معاملات واجرا آتندن درنکه، مرکز هیئته و قورولتایه قارشی مسئولدر .

ماده ۲۹ — اداره هیئت ، اعضالری آراسندن بر رئیس ، بر عمومی کاتب ، بر محاسب و بر وزنه دار سه چهر .

رئیس یاسا حکملرینی و اداره هیئت طرفندن ویریلہن قرارلری اجرا ایتک وظیفه و صلاحیتی حائزدر. اوجاغک مخبره و سائر اوراقی عمومی کاتبه، حسابہ متعلق اوراقی محاسب ویا وزنه دارله برابر امضا ایدهر .

رئیس بولونمادینی ویا یرینه اداره هیئتندن برینی وکیل بیراقادینی تقدیرده عمومی کاتب وکالت ایدهر .

عمومی کاتب اوجاغک مخبره لرینی تنظیم ، اداره هیئت قرارلری ضبط و رئیسک تودیع ایدہجکی دیگر وظیفه لری ایفا ایدهر .

محاسب و وزنه دار اوجاغک حساب ایشلرینه نظارت و موظف محاسب ووزنه داری اولمایان اوجاقلرده بووظیفه لری شخصاً ایفا ایدهرلر .

ماده ۳۰ — اداره هیئت اُک آزون بش کونده بر طوبلانیمايه و بوتون معاملہ لرینی قرار آلتہ آلمایه مجبوردر .

ماده ۳۱ — اداره هیئت اعضالردن بری متعاقب اوج اجتماعده ، مهم برسیبه استاد ایتکسزین ، حاضر بولونمازسه ، رئیس طرفندن تحریری براخطاردن سوکرا ، استعفا ایتش صاییلارق یرینه یدہک اعضالردن اُک چوق رأی آلان ذات دعوت اولونور. یدہک اعضاقلمادینی تقدیرده اداره هیئت یکیدن انتخاب یاپدیرمق ایچین درنکی طوبلار .

ماده ۳۲ — اداره هیئت لزوم کو ردیکی زمان درنکی اجتماعه دعوت ایدہ بیلیر .

ماده ۳۳ — اداره هیئت اوجاقلیردن بشده برینک مراجعتی وقوع بولدینی تقدیرده درنکی طوبلار .

ماده ۳۴ — اعضالر آراسنده کی اختلافلرده اداره هیئت حکمدر . اعضالرله اداره هیئت آراسنده کی اختلافلرده درنک حکمدر .

مراقبه هيئتى

ماده ٣٥ — مراقبه هيئتى ، اداره هيئتىك مالى معاملاتى تدقيق وتفتيش ايتىك اوزره ، سه چيله ن اوج كيشيك هيئتدر .
 بو هيئت ، آراسندن برينى رئيس اتخاب ايدەر .
 مراقبه هيئتى حسابلره و صرفياتىك بودجه يه موافق ياپيلوب ياپيلماديغنه دائر راپورينى ، درنىكك طوبلانماسندن اول ، تنظيم ايله درنىك رياستنه ويرير .

مرکز تشكىلاتى

ماده ٣٦ — مرکز تشكىلاتى دورت قسمدر :

- ١ - قورولتاي ،
- ٢ - مرکز هيئتى ،
- ٣ - مراقبه هيئتى ،
- ٤ - علم وصنعت هيئتى .

قورولتاي

ماده ٣٧ — قورولتاي اوجاقلر مرخصلرندن تشكىل ايدەر . مرکز ، مراقبه و علم وصنعت هيئتلى اعضايله منطقه مفتشارى قورولتايك طيى اعضايريدر .
 قورولتايك طوبلانما زمانى ايكي ييله بر ، نيسانك يكرمى اوجونجى كونيدر .
 ماده ٣٨ — قورولتاي آنقرده طوبلانير . مرکز هيئتى ، لزوم كورورسه ، باشقا برى طوبلانما برى اولارق قبول ايدەر .

ماده ٣٩ — قورولتايك وظيفه لرى صيراسيله شونلردر :

- ١ - اجتماعه مخصوص رئيس وايكي رئيس وكيلى ايله كاتبلرى سه چمك ، (رئيس ورئيس وكيلى و كاتبلرك صوك مرکز هيئتى اعضالغنده بولونمش اولمالارى شرطدر .)
- ٢ - مرکز و مراقبه هيئتلى راپورلرينى ، روزنامه ده يازيلى اولان ويا ك آزون بش مرخصك امضاسيله ياپيلان تكليفلى وايكي ييله عائد بودجه لرى تدقيق ايتىك اوزره بشر كيشيك اوج انجمن تشكىل ايتىك ،

- ٣ - مرکز و مراقبه هيئتلىرىك راپورلرينى مذا كره ايتىك ،
 - ٤ - روزنامه ده يازيلى اولان ويا ك آزون بش امضا ايله ياپيلان تكليفلى مذا كره ايتىك ،
 - ٥ - مرکز تشكىلاتىك ايكي يىلق بودجه لرينى مذا كره و تصديق ايتىك ،
 - ٦ - مرکز هيئتى ايله مراقبه هيئتى اعضالرينى سه چمك .
- راپورلر ، بودجه لر و تكليف تقريرلى اولاي هيئت عموميه ده اوقونارق انجمنلره حواله ايديلير .

انجمنلر تەدقىقتىن سوڭرا كەلەجەك راپورلر اوزەرىنە بومادەلرە مەزكۇر سەنە باشلانغۇچ قارارە رېت اولونور .

راپورلر ھەققىدە كى قارار رايىنە او راپورلرە ھاند اولدىنى مەركەز ويا مەراقە ھەققى اعضاءلر شەرتەك ايدە مەز .

مادە ۴۰ — قورولتايك ايلك اجتماع كۈنى مەركەز ھەققى راپورلرەك ويكى ايكي يىللىق دورمە ھاند بودجەلرە ھاضر لائىمىش وطبع ايدىلش اولارق مەخصلەرە ئوزىنى شەرتەر .

مادە ۴۱ — قورولتاي مەين كۈندە مەخصلەرەك يارىسەن برفصلەسەك ھضورىلە آچىلارە مەزكۇرە باشلار .

ياسانك تەدىلە مەعلق مەخصوصە مەوجود رايلىرەك اوجەدە ايكيى ايلە ، سائر مەخصوصلردە اكثريتە قارار وىرىلەر .

مادە ۴۲ — قورولتاي ايكي صورتە فوق العادە اولارق طوبىلانەر :

۱ — مەركەز ھەققىدە دعوتى ايلە ،

۲ — مەوجود اوجاقلرەك بىشە بىرىنك طىلىلە .

اولكى قورولتايە انتخاب ايدىلش اولان مە مەرخس فوق العادە قورولتايەدە مەخصىدەر .

مادە ۴۳ — قورولتاي مەزكۇرە لى عىنا مەبىط اولونور وسەسى ايچىندە باسدىرىلارەك بوتون

اوجاقلرە كۈندەرىلەر .

مەركەز ھەققى

مادە ۴۴ — مەركەز ھەققى قورولتاي طرفەندەك چوق رايىلە وايكى يىل ايچىن انتخاب ايدىلن

اون ايكي اعضاء تەركىب ايدەر . انتخابە مەساوى راي آلانلر اولورسە قرەيە مەراجەت اولونور .

مادە ۴۵ — مەركەز ھەققى بوتون اوجاقلرەك مەرجىدەر .

مادە ۴۶ — مەركەز ھەققىدە وظيفە ىرى آنقرەدەر . لزوم كورورسە موقتاً باشقەر

ىردە طوبىلانابىلەر .

مادە ۴۷ — ياسانك اوجاق مقصدلرەنى تەين ايدەن ايكنجى مادەسى مەوجىنچە توركلر

آراسىندە مىلى شعورك قوتلەنمەسە ، مدنى وھىي تەكاملە وملى اقتصادك انكشافە چالشمق ،

تورك ھرىشەك ھەشەبەسەنە دائر تەدقىقلر ياپدىرمق وبوكا مەعلق مەلوماتى وونىقەلرى طوبىلامق ،

بوتون اوجاقلرى علاقەدار ايدەن مە تورلو نشرىياتى تەنظىم ، مەنى مەجموعە ، كەتاب ، رسالە نشر ايتەك ،

اوجاقلرە قونفەرانسىلەر ، صنعت و اختصاص اربابى كۈندەرمەك ، سيار سركىلەر وچودە كىتەرمەك ،

اوجاق موزەلرەك ، قرائت سالونلرەك ، كىتەبخانەلرەك تەشكەلە ياردەم و اوجاقلرەك بونلر ھاند

تەشەببۇلەلە ادارە و ھسابلرەنە ھاند مەاملەلرى تەفتىش و مەراقە ايتەك ، كرك كەندىسەك و مەراقە و علم و صنعت

ھەيتلرەك قورولتايك مەزكۇرە سەنە عرضە لزوم كوردەكلرى مەسلەلرى كرك اوجاقلردەن يازىلان

تەكلىف و تەمىلرى ھاوى اولقى اوزەرە بىروزنامە ھاضرلايارق قورولتايك اجتماع تارىخىندە بىر راي

اول بوتون اوجاقلره بیلدیرمک و کندی بودجه لرینی تنظیم ایله قورولتایک تصدیقه عرض ایله ملک مرکز هیئتک وظیفه لرندندر .

ماده ۴۸ — مرکز هیئت اوجاقلرک اداره هیئت لرندن محلی وضعیت و فعالیت لرینه دائر معلومات آلارق بومعلوماته استناداً بوتون اوجاقلرک عمومی وضعیت لری و فعالیت لری حقنده قورولتایه عرض ایدمکچی راپوره ایضاحات درج ایدر .

ماده ۴۹ — مرکز هیئت ، اعضا لری آراسندن بررئیس ، بررئیس وکیل ، بر عمومی کاتب ، بر محاسب ، بر وزنه دار ایله مرکز هیئت طرفندن تودیع ایدیله جک اداری و حقوقی ایشلری کورمکله مکلف برمسئول مرخصدن مرکب بر اجرا دیوانی انتخاب ایدر .
مرکز هیئتک بخبره و سائر اوراقی رئیس ، بولونمادینی تقدیرده رئیس وکیل ، اوده بولونمادینی تقدیرده عمومی کاتب طرفندن امضا اولونور . مالی معامله لرده و حسابه متعلق اوراقده محاسب و وزنه داردن باشقا بوذاتلردن برینکده امضاسی بولونمق شرطدر .

ماده ۵۰ — مرکز هیئتک قرارلرینی اجرا دیوانی تطبیق و تنفیذ ایدر .
اجرا دیوانی ، مرکز هیئتک اجتماعلرندره قرارلرک تطبیق و تنفیذینه دائر ایضاحات ویرمکله مکلفدر .
۵۱ — مرکز هیئتک آلاز ایدر ، اجرا دیوانی اک آزهفته ده بر اجتماع ایتمه کهمجوردر .
ماده ۵۲ — مرکز هیئتک اعضا لرندن بری اوج متعاقب اجتماعده ، مهم بر سببه استناد ایتمکسزین ، حاضر بولونمازسه و رئیس طرفندن تحریری بر اخطاردن صوکراینه کگزسه استعفا ایتمش صاییلارق برینه یدمک اعضا لردن اک چوق رأی آلان ذات جاغیریلیر .
یدمک اعضا قالمازسه منجل اعضا لیه صوک قورولتایه اشتراک ایدن ذاتلردن انتخاب اولونارق نقصان اکال ایدیلیر .

ماده ۵۳ — تورک اوجاقلری یاساسنک تطبیقانه عائد مرکز هیئتک طرفندن تعلیماتنامه یاپیلیر . تعلیماتنامه یاسا حکملرینه مغایر اولاماز .

ماده ۵۴ — مرکز هیئتک بوتون اوجاقلرله اولان اخبارات و معاملاتنی و سائر اداره و حساب ایشلرینی تدویر و ایفا ایچین عمومی کاتبک اداره سی آلتنده ، وظیفه لری تعلیماتنامه ایله تعیین ایدیلش ، دائمی بر قلم بولونور .

ماده ۵۵ — مرکز هیئتک اوجاقلرک مقصد و غایه لری اطرافنده انکشاف ایتمه لرینی و منتظم بر صورتده چالیشمالرینی تأمین ایچین لزومی قادر منطقه مفتشکلری احداثه مآذوندر .

ماده ۵۶ — مرکز هیئتک لزوم کورورسه ، منطقه مفتشلرندن باشقه ، اعضا لری آراسندن برویا برقچ ذاتی و یا هر هانکی اوجاقلی بی موقت مفتش اولارق تعیین ایدمکچیلیر .

ماده ۵۷ — مرکز هیئتک ، اجرا دیوانی تشکیل ایدن ذاتلرله منطقه مفتشلرینه و موقت مفتشلره تخصیصات و اقتضا ایدر سه خرج راه و دائمی و موقت مأمور و مستخدملره معاش و اجرت و یرمه یه صلاحیتداردر ؛ آنجاق بو تخصیصات و معاش و اجرت مقدارلرینی کوسته رهن قادر ونک و خرج راه فصلنک بودجه ده تصریح ایدیلرک قورولتای قرارینه اقترا ن ایتمه سی شرطدر .

ماده ۵۸ — منطقه مفتش‌لرینک وظیفه‌لری مأمور بولون‌دقلری منطقه داخلنده کی اوجاقلرک اداره وحساب ایشلرینی تدقیق و تفتیش ، یاسا حکملرینک و مساعی پروگرامنک تطبیقه نظارت و مرکز هیئتک ویره جکی امرلر و تعلیمات حکملرینی ایفا ایتک و تدقیقلری نتیجه‌سنی راپورله مرکز هیئته بیلدیرمکدر .

منطقه مفتش‌لری اوجاقلرک اداره هیئتلی و درنکله اجتماعلرینه رأی ویرمکسزین اشتراك ایدرلر .

ماده ۵۹ — مرکز هیئتی ایجابنده بر منطقه مفتشه ، کندی تفتیش منطقه‌سنه شامل اولق اوزره ، شوو صلاحیتلی ویره بیلیر :

- ۱ — تعیین اولونا جق یرلرده تورک اوجاغی تشکیلاتی یایق ،
- ۲ — اوجاق اداره هیئتلی اجتماعلرینه ریاست ایتک ،
- ۳ — اوجاقلری مفتش تعیینله تدقیق و تفتیش ایتدیرمک ،
- ۴ — اوجاقلرک اداره هیئتلی قسماً ویا تماماً ده کیشدیره رک بده کلری وظیفه‌یه جاغیرمق ویا درنکله‌رینی فوق‌العاده اجتماعه دعوتله یکیدن انتخاب یایدیرمق ،
- ۵ — اوجاقلرده تصفیه یایمایه ویا اولنری موقتاً قاپاتمایه لزوم کورورسه سیلیرینی مرکز هیئته بیلدیره رک آلاجنی تعلیماته کوره حرکت ایتک ،
- ۶ — اوجاقلرله مرکز هیئتی آراسنده مخابره واسطه‌سی اولق .

مراقبه هیئتی

ماده ۶۰ — مراقبه هیئتی او دوره ایچنده مرکز هیئتک مالی معاملهلرینی تدقیق و تفتیش ایتک اوزره ، قورولتای طرفدن سه‌چیلن اوچ کیشلیک بر هیئتدر . بو هیئت ، آراسندن برینی رئیس انتخاب ایدر .

مراقبه هیئتی حسابله و صرفیاتک یاسا حکملرینه و بودجه‌یه موافق یاپیلوب یایلمادیفنه دائر راپورینی ، قورولتایک طویلانماسندن اول ، تنظیم ایله قورولتای ریاسته ویریر .

علم و صنعت هیئتی

ماده ۶۱ — علم و صنعت هیئتی آلتی اعضادن مرکدر .

ماده ۶۲ — مرکز هیئتی هر قورولتایی متعاقب اجتماع ایدر رک علم و صنعت هیئتی انتخاب ایدر .

ماده ۶۳ — علم و صنعت هیئتی ایلك اجتماعنده اعضالری آراسندن برینی رئیس و برینی عمومی کاتب انتخاب ایدر .

ماده ۶۴ — مرکز هیئتی و اونک واسطه‌سیله بوتون اوجاقلر علم و صنعت مسئله‌لرنده بو هیئت ریاسته مراجعتله جواباً آلاجلری مطالعه و ارشاده کوره حرکت ایدرلر .

تورک اوجاقلرینک فکر ناشری اولان غزته‌لر و مجموعه‌لر علم و صنعت هیئتک مراقبه‌سنه تابعدر .

ماده ۶۵ — علم و صنعت هیئتی رئیس ، اجتماعله ریاست ایدر .

عمومی کاتب ، تورکلیکی علاقه دار ایدن بوتون علمی نشریاتی تعقیب ایله ایجاب ایدن اثرلری مرکز کتبخانه سینه جلب ایتک ، مختلف برلرده تأسس ایدن قومیات ، جوغرافیا ، تاریخ ، عتیقیات ولسانیات جمعیت و مؤسسه لرله خنبارده بولونمق ، تورکیه داخلنده کی علمی حرکتلری بوتون تورک عالمنه طایتمق واسطه لرینی حاضرلامق ، مساعیسی هیئت قرارلرینه توفیق ایله برابر نتیجه لرینه ده هیئت بیلدیرمک وظیفه لرله مکلفدر .

جزالر

ماده ۶۶ — تورکک و اوجاقلیق شرفنی قیران ، هرهانکی شایع برصوچله تهمت آلتنه کیردن ، اخلاقی فنانلی کورولن ، یاسایه مخالفت ویا آرقداشلرینک شرف و حیثیتنه تجاوز ایدن ، اوجاق تشکیلاتنه منسوب هیئتلرک مساعیسی علیهنده تجاوزکار ویا یاسانک تعین ایتدیکی اوجاق عمدہ وغایه لرینه مخالف نشریاتده بولونان اعضا ، مدافعه سی دیکلہ ندکدن صوکر ، صوچک درجه سینه وتکررینه کوره ، حقنہ توبیخ ، موقتاً اوجاق مؤسسه لرینه دوامدن منع جزالری . ویریلیر ؛ ویا اداره هیئتک ویاخود درنکک قراری و مرکز هیئتک تصویبله اوجاقدن قیدی سیلیر .

ماده ۶۷ — تجاوزکار فعل و حرکت ویا نشریات کندی علیهنده اولدینی و صوچک ماهیتی استعجالی ایجاب ایتدیکی تقدیرده ، بونی یاپان هر اوجاقلی حقنہ مرکز هیئت ، مرتب عددک اوجده ایکسینک رأیله ، رأساً قرار ویره بیلیر .

بو تقدیرده مرکز هیئتک ، قراری او اوجاقلینک منسوب اولدینی اوجاغه هان بیلدیرمه سی لازمدر .

ماده ۶۸ — هرهانکی صورته حقلرنده اوجاقدن اخراج قراری ویریلہ نلر قورولتایه مراجعت ایدہ بیلیرلر .

بو مراجعت اوزرینه قورولتایک ویره چکی قرار قطعیدر .

ماده ۶۹ — مرکز هیئت یاسا حکملری خلافه ویاخود دوامی تجویز ایدیلہ یه چک خطالی بریولده حرکت ایتدیکی مفتش راپوریلہ ثابت اولان هرهانکی بر اوجاق اداره هیئتکی کاملاً و قسماً اسقاط ایدہ بیلیر . بو تقدیرده یدہ ک اعضالری وظیفه یه چاغیرمق و یدہ ک اعضا بولونمادینی حالده درنکی طوبلایارق یکیدن انتخاب یاپدیرمق ایچین مفتشه امر ویریر . اداره هیئتکی ویا هیئتدن اسقاط اولونان اعضالر درنکجه تکرار انتخاب اولونورسه و بونقطه نظر مرکز هیئتجه موافق کورولمزه ویا براداره هیئتک بوماده موجبجه اسقاطنی استلزام ایدہ چک حرکتلر بر اوجاغک هیئت عمومیه سینه ساری کورولورسه مرکز هیئتکی ، اوجک بوهیئتک ویا علاقه دار اوجاق منسوبلرینک مدافعه سینه اطلاع حاصل ایتک ومسئولت اوزرینه آلارق ایلک قورولتای اجتماعنده قورولتایه عرض ایلمک شرطیه ، بو اوجاغی موقتاً قاپانابیلیر .

بو صورته قاپاتیلان اوجاغک قورولتایه شکایت حق واردر . و آنجاق قورولتای قراریله تکرار آچیلابیلیر .

ماده ۷۰ — مركز ھيئىتى يوقارىكى ماددەدە ذكر اولۇنان حال وحرىكتلىرى بىلدىرەن تەقتىش راپورى اوزرىنە ھر ھانكى اوجاغك اوحال وحرىكتە شائىبەلى كورولەن اعضالىرىك ، اوكجە مدافعلەرىنە اطلاع حاصل ايتىك شرطىلە ، اوجاقدن قىدلرىنى سىلە بىلەر .
بوصورتلە قىدلرى سىلەن اعضالىك قورولتايە شكائىت حقى واردەر .

عمومى مادەلر

- ماده ۷۱ — ياسانك تعدىلى مركز ھيئىتى ويا مرخصلردن اك آزيكرمى ېشى طرفدن تكليف ايدىلىش اولقى لازمدر .
- ماده ۷۲ — مرعيت تاريخى تەيىن اولونمايان قورولتاي قرارلىرىك حكىمى اوجاقلرە تبليغدن اعتباراً جريانە باشلار .
- ماده ۷۳ — اوجاغك معاشلى واجرتلى مأمورلرى ومستخدملىرى قورولتاي مرخصلە انتخاب ايدىلە مزر ودرىك اجتماعلرندە رايە اشتراك ايدە مزر .
- ماده ۷۴ — ھيئىتلردە ھر ھانكى صورتلە آچىلاچق موقعلرە كچىك اوزرە مركز ھيئىتى وادارە ھيئىتلىرى ايچون ىدى ، مراقبە ھيئىتى ايچىن اوج اعضا آريچە انتخاب ايدىلەر .
يدەك اعضا موقت و دائىمى اولقى اوزرە دعوت اولونور .
- ماده ۷۵ — تۈرك اوجاقلرندە مركز، ادارە و مراقبە ھيئىتلىرى و يەكلرى ايلە بوھيئىتلردەكى انتخابلر كىزلى راي ايلە ياپىلەر .
بوندىن باشقا انتخابلردە كىزلى راي ايستەين اقليت ا كثرىت تلىقى اولونور .
ايلك انتخابلردە مطلق ا كثرىت حاصل اولمازسە ايكنىچى دفعە رايە قونور و بوندىن اضافى ا كثرىتە ا كتفا اولونور .
- ماده ۷۶ — ادارە ھيئىتلرندە اولدىنى كى ، تۈرك اوجاقلرى تشكىلاتندە موجود دىكر منتخب ھيئىتلردە برىنجى و ايكنىچى درجەدەكى خىصىم و اقربانك اجتماعى جائزەكلەر .
- ماده ۷۷ — بودجەلردن صرفيات مركز و ادارە ھيئىتلىرىك قرارىلە ياپىلەر . اعطا آمرى رىئس ويا رىئسە وكالت ايدە ندر .
- ماده ۷۸ — مركز ھيئىتىك مالى يىل باشى نىسان ، اوجاقلر ك مالى يىل باشى شباطدر .
- ماده ۷۹ — ھىچ براوجاق تۈرك اوجاقلرىك فكر ناشرى اولارق غزتە و مجموعە چىقاراماز .
اوجاقلر ك محلى فعالىتلىرى نقطە نظرنىن مفيد اولاجق كتاب و غير موقوت نشريات مركز ھيئىتىك تصويى شرطىلە ياپىلەر .
- ماده ۸۰ — اوجاقلر ، ھىرردە طائىشمايە و سىلە اولقى ايچىن ، مركز ھيئىتچە تقيت ايدىلە جك شكلدە ، بر [اوران] طائىرلر .
- ماده ۸۱ — ياسانك ايكنىچى مادە سندنەكى شرطلر داخلىندە تۈركلەكە خدمت ايتىش اولانلر ك ھىكللىرى ياپىلىق ، بويوك قىطعەدە رسملىرى اوجاقلرە آصىلىق ، آدلرى اوجاقلر ك افتخار لوھ سە يازىلىق و شىخصلرىنە تشكر و تقدير ويا سلامى حاوى تذكەرلر كۈندە رىلك صورتىلە تلىطف اولونورلر .

ئوتلۇپنى مركزى ھىتى، مرتب عددك اوچدە ايكيىنىك كىزلى رايىلە قرارلاشدي رارق، قورولتايە تكليف ايدر. قورولتايە، لھدە ويا غلېدە مزا كره ياپىلمقسىزىن، تكليف حقندە كىزلى رايە مراجعت ايدىلير و آنجاق موجوداعضالرك اوچدە ايكي رايىلە قبول قرارى ويريلير. قبولى تقديرندە قورولتايە بو قرارى اعلان اولونور.

مادە ۸۲ — اوجاقلره بويوك خدمتلىرى كچن اوجاقليلرك وقاتلرنده، اداره ھىتلىرىنىك تكليفى اوزرىنە، درنكجە كىزلى رايىلە و رايىلرك اوچدە ايكيىسى ايلە قبول ايدىلدىكى تقديردە، رسملىرى اوجاق سالونىنە آصيلير وادلىرى اعلان ايدىلك اوزرە، مركز ھىتتە بىلدىريلير.

مادە ۸۳ — اوجاقلى اولمايان ھرتورك، اداره ھىتتىك تصويىلە، اوجاغلنك كىتبخانە وصالونە دوام ايدە بىلير.

موقت مادەلر

۱ — بودجە حقندە كى ۳۹ نجى مادەنك بشىجى فقرەسى ھكىمى ۱۹۳۰ قورولتايندن اعتباراً مرعيدر.

۲ — مركز و مراقبە ھىتلىرىلە ھرايكي ھىتتىك يدەكلرندن وقورولتاي انجمنلرينك آقرەدە كى اعضالرندن مركب برھىت ۱۹۲۹ سنەسى نيسان آيى ايچندە طوبلانارق مركز ھىتتىك بو دورەيە عاىد ايكنجى سنە بودجەسىنى تنظيم ايدەر. بو بودجە كچن سنە ظرفندە تحقق ايدەن واردات مقدارى ايلە يكي ومستعجل احتياجلر نظر اعتبارە آليناق تنظيم اولونا جقدر.